

דאינו גר עד שימול ויטבול, דילמא טבילה⁸⁹ עיקר וכדרי יהושע⁹⁰. י"ל דסתמא דמילתא הא דר' יהושע ליתא, שתהא טבילה עיקר ומילה טפילה, אלא או כר' אליעזר, או כרבנן, או כר' יהודה דאמר או הא או הא⁹¹.

7 ← דילמא דאיכלעו. איכא למידק, כיון דגר צריך שלשה מדכתיב ביה משפט, אם כן אדרבה על כרחין ניבעי מומחין, שהרי אפילו עשרה והן הדיוטות אין דיניהם דין דבר תורה⁹². ואי איפשר לומר דקרא אסמכתא בעלמא הוא, לא היא, דהא מכאן אמר ר' יהודה⁹³, גר שנתגייר בינו לבין עצמו אינו גר. וליכא למימר נמי דאנן שליחותיהו קא עבדינן⁹⁴, כדעבידנא בגיטין ובקדושין ובממון⁹⁵, וכדאיחא בפרק המגרש⁹⁶. דשאני התם דכל דמקדש אדעתא דרבנן קא מקדש, וכן בממון הפקר ב"ד הפקר⁹⁷, אבל הכא היאך איפשר למישרי גוי בבת ישראל, וכן כל שאר דיני דת משה ויהודית⁹⁸. וי"ל דכי גמירי שלשה גמירי, מומחין לא גמירי. ואיפשר דנפקא להו דלשלשה בלחוד כתב ביה רחמנא משפט ולא למומחין, מדכתיב⁹⁹ וכי יגור אתכם גר או אשר בתוכם לדורותיכם, לומר דבכל הדורות מקבלין גרים ואפילו בזמן דליכא מומחין, ומהאי קרא הוא דנפקא להו בפרק ארבעה מחוטרי כפרה¹⁰⁰, דמקבלין גרים בזמן הזה אע"ג דליכא הרצאת דמים¹⁰¹.

וש"מ אין מטבילין גר בלילה. כתב הר"מ כ"ן ז"ל¹, איני יודע אם הטבילוהו בדיעבד מהו, שהרי משפט כתיב ביה ותחלת דין ביום הוא. והר"ם ז"ל² כתב, ואם הטבילוהו הרי זה גר. וכבר נתבאר לנו במסכת בבא בתרא³, שאם דנו בלילה אין דיניהם דין, הילכך מטבילין אותו פעם אחרת ביום ע"כ. ונראה דלכתחלה קאמר, דטבילה כגמר דין דמי, כיון שכבר קבל ומל, דאי לא כיון דקאמר ש"מ גר צריך שלשה, פשיטא דצריך טבילה ביום ואם טבל בלילה לא עלתה לו טבילה, דהא שלשה מדכתיב ביה משפט נפקא לן, אלא דמשום דטבילה כגמר דין, איצטריך לאשמועינן דלכתחלה צריך ביום⁴. כנ"ל⁵.

מי שבא ואמר גר אני יכול תקבלנו ת"ל אתך במוחזק לך. הסכימו כל המפרשים⁶, דוקא במוחזק לן בגוי ובא ואמר נתגיירתי, אבל כמי שלא נודע ובא ואמר גוי הייתי ונתגיירתי נאמן, משום מגו דאלו⁷ אמר ישראל אני. דומה למה ששינונו⁸, אשת איש הייתי וגרושה אני נאמנת שהפה שאסר הוא הפה שהתיר ואם יש עדים שהיתה אשת איש אינה נאמנת⁹. אבל הר"מ במז"ל כתב¹⁰, בחוצה לארץ צריך להביא ראיה ואחר כך נושא אשה ישראלית, ואני אומר שזו מעלה ביוחסין¹¹.

סי רסח ס"ב כתב בשם הרמב"ם דאם טבל בלילה מעכב, כבר כתב שם בכיאוור הגר"א סק"ז, דהשו"ע אגב שטפיה דשנים כתב דכיוי הרמב"ם גם על לילה ועיי"ש שגם דעת הר"י"ן כן. 3 קיד, א. 4 בכ"א: דלכתחלה צריך בלילה, ובכ"י: דלכתחלה סגי בלילה. ואולי צ"ל: דלכתחלה לא סגי בלילה. 5 דעת רבינו רטבילה הוי כגמיר ולכן בדיעבד מהני בלילה, וכ"כ רבינו לעיל בד"ה ש"מ אינו גר. אבל התוס' בד"ה אין מטבילין, כתבו דהוי כחחילת דין, וזאת רעת הרמב"ן שהביא רבינו. ועיין ברא"ש סי' לא שכתב בשם רבינו מאיר דכשר בלילה מטעם אחר. 6 כ"כ תוס' ד"ה במוחזק לך, בשם ר"ת; וכ"כ הרמב"ן בשם רבותיו; וכ"כ בתוס' חד מקמאי. ועיין בר"טב"א והנמוקי"ן ובמאיד. 7 בנדפס: מגו ראלו כפי אמר. 8 כתובות כב, א. 9 ועיין בר"טב"א שהוסיף משום דהוי מילתא רעבדא לאיגלווי ולא משקד וכן בנמוקי"ן. 10 פי"ג איטורי ביאה הי"י. 11 ועיין במאירי שכתב שהרמב"ם מכריע בין שתי ריעות. ועיי"ש בהשגות. וע"ע במ"מ פי"ב

כסמוך כר"ה וש"מ. 89 "טבילה" ליתא בכ"א ובכ"י. ובנדפס במקום דילמא — לומר. 90 כ"כ תוס' ד"ה אינו גר בפשיטות ולא בא להוכיח אלא דמילה בלא טבילה לא מהניא. 91 כעין זה ברמב"ן, ועיין בר"טב"א. 92 כה"ק תוס' ד"ה משפט. 93 לקמן מו, א. 94 כ"כ תוס' שם, ובקדושין סב, ב ד"ה גר, ובגיטין פת, ב ד"ה במילתא. 95 "ובממון" ליתא בכ"א ובנדפס. 96 גיטין פת, ב. 97 משפט זה ליתא בכ"א ובנדפס. 98 כה"ק הרמב"ן על פירוש זה. ועיין בנחה"מ סי' א סק"א שכתב דלא כרבינו והרמב"ן, אלא דהוי דאורייתא והכתוב מסור לחכמים. ועיין ברמב"ן שם: ואפשר דמן התורה אפילו הדיוטות דנין בשליחותיהו רמוחין. 99 במדבר סו, יד. 100 כריתות ט, א. 101 כ"כ הרמב"ן, וכ"כ תוס' קידושין סב, ב דה גר, בשם ר' נתנאל. וכ"כ הריטב"א והנמוקי"ן בשם ר"י. 1 בחידושי בד"ה וש"מ. 2 הרמב"ם פי"ג איטורי ביאה הי"י. בנדפס ובכ"י: הרמב"ן. אמנם בשו"ע יר"ד

והקרוב עלי בן התפקר מנהה סלת
 שלשה עשרנים כלול בשמן חצי
 ההין: וינו תקרוב לנסך חצי ההין
 אשה ריחניהח ליהודה: ככה יעשה
 לשור האחד או לאיל האחד או לששה
 בכבשים או בעזים: כמספר אשר
 תעשו ככה תעשו לאחד כמספרם:
 כלהאזרח יעשה ככה אתיאלה
 לתקרוב אשה ריחניהח ליהודה: וכי
 יגור אתכם גר או אשר בתוככם

ו יקרוב על בר תודי מנתהא
 סלתא תלתא עשרונון דפילא
 במשה פלנות הונא: והמרא
 תקרוב לנסכא פלנות הונא קרבן
 דמתקבל ברשאי קרם יי א קרון
 ותעביד לתורא חד או לתורא
 חד או לאמר כאמרוא או בעזיא:
 כמננין די תעבדון קרון
 תעבדון לתר כמננהונו: י כל
 יציקא יעבר קרון ות אליו
 לתורא קרבן דמתקבל ברשאי
 קרם יי ואדי ותער עמכון
 יגורא או די בעיכון לתריוון

לקב בהיר

לביא מנחה ומסכים לאל או משונה היא תעשה מנחה שני
 עשונים וגו' אבל לפי מדרש רבומינו יהיה "או" זה כמו
 שאר או, שהפלגם נשאר בכת, כי תיבט או יגיד שהיה קודם
 לו עוד דבר הדומה לאיל וכליו אחר לפלגם או לאיל תעשה
 וגו' (ג"א): (יא) כגש בן שנה בתוך שנתו קרוי כגש, ואיל
 משעבדו י"ג חדשים שנגנס חדש שלם בתוך שנה שניה קרוי
 איל עד תילם, פלגם בתוך חדש האשון של שנה שניה (לשון
 רש"י), ופלגם לשון פלג כלומר ממוצע בין זה לזה פלגא
 מזה ופלגא מזה יאל ממלל כגש וכללל איל לא בא (רע"ב).

ואין טעמו משום שהוא ספק, שעל זה אין לרדף קרא, פשוט הוא שרדף להחמיר להביא נסכי איל (ועיין ברש"י שלמד"ד זה
 לרדף להחמיר), אלא דעה זו היא ר' יוחנן סבצר בריה בפני עצמו הוא מוך אורו חדש, ואם הוא מחויב להביא כגש דוקא או
 איל דוקא לא עלתה לו בפלגם, אלא אם נדר סתם והביא פלגם למדין מחיבת או שרדף להביא נסכיו כאל (רש"י), ואם
 יקשה לך מפ' ואל לא ית' ואליו לא נאך לא אכלתו ופירשם דרש"י (והוא מגמרי) מנאן שאלו בן יומה קרוי איל עיין דס
 שחילתנהו דס"ד: (יב) שתיבה אשה שם חואר הוא על כל דבר הנרדף להגות על האש: (יג) זה שם כולל הוא על כל אן
 קטן בן שנה, כגש שם פרטי על מין אחד כשהוא קטן וכשגדל נעשה איל, אבל עו שם פרטי למין אחד בין גדול בין קטן,
 וכדי שלא יקשה לך פתח בשה וסיים בכגשים - נקוט כלל זה בידך כל מין בקר דהיינו בהמה גסה בין קטן בין גדול בין זכר
 ובין נקבה לרדף ג' עשורים, וכל מין לאן דהיינו בהמה דקה לרדף עשרון אחד מן הפלגם ואיל (מ"ל): (יד) כדי שלא
 תפרש הכתוב ע"ה כמספר הנסכים אשר לוימי אחכם לעשות תעשו דק לאחד כמספר הנה, שאם הביא כמה קרבנות און
 לרדף להביא רק פעם אחד הנסכים ולא לכל בהמה ובהמה, שא"כ מה זה אריות היה די לומר כמספר הזה מעשו לאחד,
 אלא ודאי תעשו הראשון פירושו קרבנות, תעשו השני פירושו נסכים, ותיבת ככה שייך על המספרים שאמרנו בפסוקים
 הקודמים, ותיבת לאחד פירושו לכל אחד ואחד (רא"ס), ותור הכתוב לפרש בקיור וביאר ביאור ואמר כמספרים פי'
 מספרם כמספרם, כדי שלא תפרש להיפך שכפי מספר בהמות תעשה מספר נסכים לאחד, כגון אם הביא עשר קרבנות
 יביא מאה נסכים עשר לכל אחד, עוד אפשר היה לטעות שאם הביא פר ואיל וכגש א"כ לרדף להביא ג' נסכים, אבל אם

לדתיכם ועשה אשה ריחניהח
 ליהודה כאשר תעשו בן יעשה:
 הקהל חקה אחת לכם ולגר הגר
 חקת עולם לדתיכם ככם פגר יהיה
 לפני יהודה: תורה אחת ומשפט
 אחד יהיה לכם ולגר הגר אתכם: כ
 וידבר יהודה אלמשה לאמר:
 דבר אל בני ישראל ואמרת אלם
 בבאכם אלהארץ אשר אני מביא
 אתכם שמה: והיה באכלכם מלחם
 הארץ תרימו תרומה ליהודה:
 ראשית ערסתכם חלה תרימו

ועבד קרבן דמתקבל ברשאי
 קרם יי כמא די תעבדון פן
 ועבדו יי קהלא קמא חד לבון
 ותניקא דותער קום עלם
 לתריוון כוחכון כניקא יחי
 קרם יי א אורתא קדא ודיקא
 חד יחי לבון ותניקא דותער
 עמכון יי ומליל יי עם משה
 למימרו יי סגד עם בני ישראל
 ותימר לתון כמעלבון לארשא די
 אנא מעל ותכון לתקו: יי ויהי
 כמיכלכון מלקמא דארשא
 תפרשון אפרשותא קרם יי
 כ ריש אצותכון תלתא תפרשון

רש"י

מספרים של נסכים: (טו) ככם כגד. כמותכם כן
 נה"י, וכן דרך לשון טברית, (ג"א ג"א) כן ה' סלך
 מלרים, כן לרין מלרים, מכיון כמוך כעמי כעמך
 (ג"א ג"א) (יח) בבאכם אל הארץ. משונה ביאה
 זו מכל ביאות טברית, טכנולס נאמר כי הבא כי
 תבאו לפיכך כיון למדות זו ממו, וכיון שפרט לך
 (הברית) ביאת מתי (הברית יי) שאינה אלא לאמר
 יהיכם וישיבה אף כוון כן, אבל זו נאמר זה
 בביאתכם יי משכנסו זה יאכלני ומקמי" נתחייבו
 בחלם ופסי" (כ) ראשית ערסתכם. כשתלוש"י
 כדי עיסותיכם* באתם רגועין לנבש במדבר"י,
 וכמה היא (כמה פ"ה) וימודו בעומר עומר לגלגולה
 (וביעבורו מ"ג בימים וחומש בורה) (פ"ה פ"ה) תרימו
 מראשיתה, כלומר קודם שתאכלו ממנה"י ראשית
 הנקרא* הנה חלה (מומנה) תרימו תרומה לכם ה':
 חלה. עורטיו"ל בלש"י:

לקב בהיר

טו) כ"ל און פירושו כמשמשו הפשוט שמדמה ב' הדברים
 זה לזה שאתם כגד וגד כאתם, שהלא לא אמר שיש דבר כגד
 שנלמד האדום ממנו, לזה אמר שאות כ"ף מחיבת כגד
 פירושו כן הגד, ולפ"י מיוחד הוא שהיה לו לומר כגש הגד,
 לזה הביא ראיות סקן דרך ולשון העברי, שהגם שאינו מדמה
 רק דבר אחד אפס"כ אמר ב' פעמים ב"ף, שאין לרין
 התשוב לדמות בן ה' לארץ מלרים רק מלרים לנן ה', וכן
 יחאפט כוונתו היה לומר שבדליו אלך עמך במלחמה אני
 ועמי וסופי כי הניגע בך כאליו נגע ב', א"כ הי"ל אהה
 כמתי עמך כעמי (גח"י), וכדי שלא יהיה לך זה סתירה
 למה שפירש רבנו שם בפסוק כגן ה' עי"ש מה שפירשנו
 בזה: טו) בבואכם משמע מיד בבואכם לא כן כי תבאו
 (ג"א): (יז) אפטר כשוון רבנו בזה שלא מיד כשנכנסו
 אכלו מלחמה, שהם עלו מן הירדן בעשור להדש יוסן ילה
 אכלו מעבור הארץ (ממטואה מדשה) רק בע"ו בו אחר
 הקרבת העומר (מ"ל), עוד אפשר הכוונה שדוקא מלחמה,
 אבל להם שנאפה במ"ל פטור מחלה דאורייתא
 (נח"י): (יח) ולשון לישה כשחברנו מיס עם קמת, לא כשחלוש מן המחובר, ור"ל שדוקא אחר הלישה, אבל
 הפרש חלה מן הקמת און חלמו חלה (נח"י): (יט) זה יאל מכיון של עריסותים שפירושו עיפה שלכם, ולודו המדגה
 מדבר אובלי המו, בליער שיעור המו שהיה עומד ורמזי (נח"י) ויחי

ש"י טעמית ישתכס יתב

כמשמעות הרמ"א, עכ"ל. וזהו פסק למעשה מגדולי המורים הקדמונים, ואין לזוז מדבריהם הקדושים.

סימן קט"ז

ג' גירות בדיעבד, במקום שגדרו שלא לגייר

נתכבדתי ע"י כת"ר לעבור על הפסק אשר יצא מאתו ע"ד גירות בארננטוינא אחרי עבור כעשרים שנה שהוכרז שם מטעם הרבנים הגדולים איסור וגיורת נחיש שלא לקבל גרים כלל ומו שיעבור על זה ויקבל גר או גיורת לא עשה ולא כלום, ועכשיו קרה נזקקה לא מהור שאיזה רבנים שם נתנו שמה רשות לקבל גיורת וכו', וכת"ר האריך למעניתו בדברים הראויים לאומנם והעלה שהגירות כסל ומכוסל.

ואני לרוב טרדותי בימים הללו לא יכולתי לשום לב לה, ואחר עד עתה, וגם היום אבוא אל העינין בקוצר אמרים ודי לחכימין.

הנה עיקר השאלה היא אם בדיעבד חל הגירות. ובהמשך דברי כת"ר לא ראיתי הוכחה גמורה שהגירות בטל גם בדיעבד, ואף שהדין דין אמת שכל תקנה שהיא לשם סייג ומשמרת אין להתירה וכדאיתא להדיא בשו"ע יו"ד (סימן רכח סעיף כח) ואף שכתוב שם בלשון אינם יכולים להתירו דמשמעותא נראה דגם בדיעבד לא חל ההיתר, הא עדיין י"ל כמוש"כ כת"ר דזה קאי על מש"כ שם בסעיף כח דאיסורים כאלה שמטילין על הקהל יש להם התרה בלא פתח וחרטה, וא"צ לא יחיד ולא ג' הדייטות אלא נודרים ומתירים הם בעצמם, וע"ז אומר כאן דאם הוא סייג לתורה אינם יכולים להתירם ע"ד זה, אבל ע"י שאלה בפתח וחרטה ובפני ג' שפיר יש לדון דיכולים להתיר, ויש לעיין על איזה יסוד נוכל לומר שהגירות בטל גם בדיעבד.

ולזה אקדים מש"כ תוס' יבמות (דף טז) וז"ל: וא"ת היכי מקבלינן גרים הא בעינן מומחין, וי"ל דשליחותיהו עבדינן. וכ"כ הראשונים הרמב"ן והרשב"א. וממילא דיש לדון דהיכא דאיכא איסורא לא עשאוּם שלוחין, וכיון דלאו שליחותיהו קא עבדי שוב בטלה הגירות לגמרי דאוקמא אדין תורה.

וכעין זה מתרץ בספר אור שמח להגאון מדונינסק דברי הרמב"ם (הלכות סנהדרין פ"ב ה"ר) שפסק דדבר תורה חד נמי כשר לדיני ממונות שנאמר בצדק תשפוט עמיתך, ומדברי סופרים עד שיהיו שלשה, ושנים שדנו אין דיניהם דין. וכבר תמהו עליו גו"כ הכס"מ והלח"מ וגדולי המתברים דדבריו סותרים למה שאמרו בגמרא סנהדרין (דף ג ע"א) מאי איכא בין רבא לר"א בדרי"א, איכא ביניהו דאמר שמואל שנים שדנו דיניהם דין לרבא לית ליה לדשמואל, לר"א אית ליה דשמואל, והאיך הרמב"ם מוכה שטרא לבי תרי, דפסק כרב אחא ודלא כשמואל. ומתרץ באור שמח הגו' דשיטת הרמב"ם היא דד"ת אחד כשר היינו דוקא סמוך,

מילה (דף כח ע"א) שמבואר שם ככל דברי הנזכרים. ובספר תשובות הרמב"ם שהרפ"ס ה' פריימו, [ירושלים תרצד], בין ההשטות שם יש נוסחא שניה שמצא בכת"י והיא בכתבה בלשון ברור יותר וז"ל: „למדנו רבינו אם מותר לישראל למול הגוים וערלים או לא, ואם יש הפרש בין הישמעאלים לנוצרים, ומהו פירוש הכרייתא כו' מה בא ללמדנו שישראל מל את הגוי לשם גר. תשובה: מותר לישראל למול את הגוי אם היה הגוי רוצה לחתוך את הערלה ולהסירה לפי שכל מצוה שיעשה אותה הגוי נותנין לו עליה שכר, אבל אינו כמצווה ועושה, ובלבד שיעשה אותה בהודאה לנבואת משה רבינו ע"ה שאמר המצוה מפי הגבורה, לא שיעשה אותה מפני ציווי אחר וכו', ומה שאמרה הברייתא ישראל מל את הגוי לשם גר, וזה פשוט היה סלקא בדתין שלא אמרו לשם גר אלא למעוטי מילת הגוי ושאסור למול גוי ולעמוד בגרותו גר מהול, לכך ביאר לנו שמה שאמרה לשם גר לאו למעוטי לשם מילה והוא גוי אלא למעוטי לשם מוראנא כו', ואין כוונתו אלא להתרפאות אסור כו' כדן זה ג"כ מהכתוב שאמר לא תחנם ואין הפרש בין ישמעאלים לנוצרים אלא כל מי שיבוא אלינו להמול לשם מילה מותר לנו למולו אע"פ שעומד בגיורתו, וכתב משה". הנה מפורש בתשובה הנ"ל, שמה שכתב אם נתכוין לשם מילה אין כוונתו לשם גירות (ודלא כהכס"מ, אלא לשם מצוה, היינו שהגוי רוצה לחתוך את הערלה בתורת מצוה כדי לקבל שכר כאינו מצוה ועושה וכנ"ל).

וי"ל עוד קצת באופן אחר, דלשיטת הרמב"ם דבני קטורה חייבים במילה, מ"מ מכיון שבא סנהריב ובלבל העולם, הרי מדינא אזלינן בתר רוב וכולם פטורים. ועיין בשאג"א (סימן מט). אלא דלפמשי"כ הפמ"ג דבבני נח לא אזלינן בתר רוב לכך הם חייבים, אבל להישראל אין שום מצוה למול, משום דלגבי ישראל הרי יש דין רובא. ולפ"ז מדוקדק לשון הרמב"ם אם נתכוין למילה מותר לישראל למול אותו, דהיינו בכל נכרי אם מתכוין למצוה דאצלו אין הדין דאזלינן אחר רובא ונמצא שהוא מקיים מצוה, הישדאל מותר למולו ולא חייב משום דלגבי ישראל הרי אזלינן בתר רובא ולית כאן מצוה.

שוב ראיתי בתשו' מעיל צדקה (סימן יד) שהשיג על הש"ך שתולק על טעם הלבוש והט"ז, וכתב דמשמעות הרמ"א שכתב סתם ואסור למול את הנכרים וכן ר"י שהביא בשם הגאונים, משמע כטעמו של הלבוש ואומר דאה"נ דבגמרא ע"ז הטעם הוא כמוש"כ רש"י ותוס' שם, דרק משום רפואה נגעו בה, משום דבגמרא מיירי שרואים דכוונתו לשם רפואה, אבל בכה"ג דליכא משום רפואה, אי לא מכיון לשם גירות פשיטא דאסור למול, וע"כ העתיק הב"י דבר זה בשם הגאונים אשר לכאורה יפלא הלא הוא ש"ס ערוך, אלא ודאי דזה הוא טעמא אחרינא, ובמל לשם מורנא לא חיישינן לאותו הטעם בהיותו ונראה שהוא לשם רפואה, וטעם הלבוש בנוי על דברי הוזהר שחטא יוסף שהחתים אות ברית קודש במצרים וכו', מכש"כ למול עכו"ם בלי כונת גירות דגרע טפי, ולשם מורנא אין בו משום חתימת ברית כלל, לכן צריך הש"ס למצוא טעם שאין מרפאין אותו חנם ועכ"פ אסור אף בשכר

קצב

הר

הלכות גרים

צבי

אבל ג' הדיוטות הוא מתקנת חכמים דשליחותיהו קא עבדיגן
 ובשנים שדנו דאיכא איסורא לדון בשנים דלא עבדי
 שליחותיהו לכן בטל הדין לגמרי. ועד"ז יש לומר בנידון
 דידן, דבמקום איסור לא עבדיגן שליחותיהו והגירות בטלה
 לגמרי, ויש להאריך בזה עוד.

ולכן לדעתי יש לכופם שיבואו לירושלים לסדר מחדש את
 הגירות. ומהראוי שהרבנים שמה יעמדו על משמרתם
 שלא לפרוץ גדר ולא לקבל שם שום גר, כי התקנה הזאת היא
 סייג וגדר לשמירת גברי התורה, ומשמרת לקדושת ישראל.

סימן ריז

עוד בענין הנ"ל

ע"ד הבת שנולדה אחרי שנתגיירו הוריה שלא כרת.

הנ"ל מסכים להתיר לקבל אותה ולגירה כדת ע"י ב"ד של
 שלשה, וכמ"ש מע"כ הדר"ג.

ובנוגע לאותם האנשים שעברו על החקנה לקבל גרים
 במקום שנאסר ע"י גדולי התורה, וחקר מע"כ אם
 הם פסולים לעדות, הנה הסמ"ע חו"מ (סימן לד ס"ק נז)
 כתב, אף שהוא ידוע שהוא ידע שהמעשה שהוא עושה
 שעושהו באיסור, מ"מ אי איכא למימר שאינו יודע שיפסל
 ע"י צריך להודיעו, עכ"ל. ומשמע דכל שלא ידע שיפסל
 ע"י לעדות לא נפסל.

ומה שרצה כת"ר לחלק בקטן שבא להתגייר דיש לחלק בין
 אם בא עם אמו להתגייר ובין הבא עם אביו. יע"ן
 כת"ר בתשובות חת"ס (י"ד סימן רנג) שמביא שיטות בזה,
 ומרש"י כתובות (דף יא ע"א) משמע דס"ל דיש חילוק בדבר,
 אבל מתוס' סנהדרין (דף סח ע"ב) משמע דס"ל דאין חילוק
 בזה וגם אם מתגייר עם אביו נמי רק מטעם זכות הוא שהב"ד
 נעשים לו שלוחים.

סימן ריח

גירות לשם אישות, כשכוונתן לש"ש

ע"ד בחור פליט ממהנות ההשמרה שבא למחיק עם צעירה
 אחת נוצרית שהבטיח לה לישאנה, וכבר דר"ב הם בחרר
 אחר זה כשנתיים, והיא מתנהגת כרתו ישראל והוא יר"א,
 והשאלה היא אם מותר לקבלה ע"י גירות שהוא משום
 אישות. והדבר מבואר במרא, ברמב"ם ובשו"ע יו"ד (סימן
 רסא) שאין לקבלה לכתחילה, אבל כת"ר ביאר כל מסיבות
 ענין זה.

הנה בשו"ת אחיעזר (ח"ג סימן כו) כתב שלכאורה הדין
 פשוט דאין מקבלין, כמבואר ברמב"ם (הל' אסו"ב
 פ"ג) ובשו"ע יו"ד (סימן רמח סעיף יב): ואם אשה היא

בודקין אותה שמה עיניה נתנה בבחור ישראל, וכתב שם
 הב"י דהכל לפי ראות עיני הב"ד ואם רואים שסופו לשם
 שמים מותר לקבלם כמוש"כ התוס'.

ובג"ד נראה וניכרים הדברים שסופם לש"ש והיא תקבל
 תורה ומצות באמת, לכן יכולים לקבלה, רק בגירות
 כד"ן וכדת, בטבילה ובקבלת מצות.

יעו"ן בהגהות דרישה שם, אחרי שחילק בין לכתחילה
 לדיעבד הביא דברי התוס' דהיכי שהוא בטוח דסופו
 לעשות לשם שמים כתב: ומכאן יש ללמוד דהכל לפי ראות
 עיני הב"ד, וכן הוא בב"י דמשמע דהיכא שידוע לב"ד
 שבסוף יהיה לש"ש מותר לכתחילה, עי"ן תשו"ב בית יצחק
 (י"ד ח"ב, דף פו סוף אות ד).

ומפני שאני חולה ל"ע וקשה לי הכתיבה ורק מפני שכתב
 כת"ר שהדבר תכוף התאמצתי לכתוב בתכלית הקיצור.

סימן ריט

נימול כיהודי ונודע שהוא נכרי

ע"ד השאלה בתינוק שנימול בתור יהודי ואחרי כמה שנים
 נודע חרבר שאמו היא נכרית וממילא יהוא צריך גירות,
 אי דינו כגר שבא להתגייר והוא מחול דצריך הספת דם
 ברית.

הנה שאלה זו כבר היתה לפני זה רבות בשנים. ולדעתי
 בנידון דידן אין צריך הספת דם ברית וכמו שכתב
 כת"ר באריכות, דכל שנימול לשם מצות מילה סגי בזה.
 ולא מעכב כונה לשם גירות. ובהיותו ע"פ מאד מאד וקשה לי
 הכתיבה לא אאריך ולא אוסיף על דבריו הישרים שבקונטרסו.

סימן רב

גר שאי אפשר למולו מחמת סכנה

ע"ד שאלתו כגר שבא להתגייר ועפ"י פקודת הרופאים אי
 אפשר למולו מפני חולשת לבו. ומסתפק כת"ר אם יש
 לדמות נידון זה להא דמבואר בשו"ע יו"ד (סימן רסח
 סעיף א) דאם נכרת הגיר אין מילתו מעכבת מלהתגייר
 ופני ליה בטבילה לחוד.

הנה הדבר פשוט דלא דמי לנכרת הגיד שאין לו ערלה.
 כלל ואינו בכלל ערל, משא"כ בנידון דידן שיש לו
 ערלה, אלא שאינו יכול למול מפני הסכנה, י"ל דיש עליה
 תורת ערל לכל דבר. וכבר מצינו לענין אכילת תרומה בערל
 שאינו יכול למול מפני הסכנה, שנחלקו בזה רש"י ור"ת,
 ראה יבמות (דף עא, תוד"ה הערלה), חגיגה (דף ד ע"ב)
 זבחים (דף כב ע"ב) ולדעת רש"י ועוד הרבה ראשונים, ערל
 שאינו יכול למול מפני הסכנה כגון ערל שמתו אחיו מתמת.

הדעמוד ד"ד" גם בשעת ענינה שרץ הוא להחיות הפס"ד משום שאין הכרה שהגוי נקבלה המלוא ממנו שגם בגרות אין לרץ אלא הסכמה ופס"ד מב"ד שייך בפשיטתו מה שלוחותיו וקדמתי עדין גם בגרות דסמוה וסכמתי על כל מה שאין נפסוק והסכים שיהי קיום פס"ד על הגרות כהענין שראינו אן כיון שרק מ"י צעוק גם הראיה.

ולכן כשחזינו מי שהיה נכרי שגובה דרדכי ישראל שחזק דאי לא גיורה לא היתה נהגה כן הו"א זה עמנו קבלה מלוא, ומשכ ענינה לא לא חסר שברי ידוע שצנכל לגדוה, אף שלא ראוי ממש אלא זכ שגובה המיד דרדכי ישראל נעשה זכ גיורה אף שלא היה כלום בפני צ"ד. ובהו פירוט לשון דאי לא גיורה הוא לא הו"א ענל לשם קרוי שכהו כר"י וישן כרי אלו גרי זקק שכהו כרמ"ס, היינו שהוא חזק שנוהגים בהתנהגותם דרדכי ישראל הוא מחמת שראוים להיות גרים ולא למשכ בהתעסקות בעלמא או לרמיה בני אדם וכדומה משעמיס אחרים אלא ששע"ז זה לגרות, ולא שהוא חזק שכבר עשו משכ גרות לפני צ"ד, אלא דאף וידוע לנו בצור שלא עשו משכ גרות כלל בפני צ"ד הו"א חזק שזה צנכל הוא בגרות, משום דאין צדיעתו שהוא לגרות הו"א כצ"ד על הגרות וכעשה כהסכמהו.

אבל הא נמלא לפ"י שרק לידעו נאמר שרץ שלש ולמשכ אין לרץ שיהי בפני שלש שזה נראה להר"ף שהוא דוחק לפרש גר"ה ש"א א"י ויחן אמר אז רק לפנ הבלב ולל למשכ, ואף שנוגע גם למשכ בעלל אדם שיראו אף שהוא נוכח דרדכי ישראל שאינו דר במקום שמו"ס הרבה יבדוים, וגם עד הזמן ששייך שיראהו הרבה פעמים אף הוא הנהגהו, וגם נוגע בלם חזר בו בזמן קר אחר קבלתו המלוא שאם קבל המלוא צ"ד וענל בפניכס יהיכ דין ישראל מותר, אף שעדיין לא נכח דרדכי ישראל נראה ג"כ דוחק לפרש שכצנכל זה ארצבי"א א"י ויחן ולא יפרש, וגם הא מייחתי שובל דלמך רבה דכ"ז ב"י חייח צר רבי שכיו שם גם ר' ארשיטי ברבי ור' ארשיטי צר חייח לר' ספרה ואתא לקמיהו בר שמל ולא ענל ואתרו לו שכי כאן עד למחר ועטלין, והא כיון שהיו גדולי עולם זקקו לו הרי ודאי ידעו שיהי בר שנהגיר לשם שמים וא"י ידעו אז מלך בהנהגתו ומ"מ הלריכו שיהי שלש בשעת הענינה ולא סמכו להשיכו בר צנכל חזק אז, לכן חייך כר"י לענין להתלה הוא דלא לסמוך להתלה כל ידויכ בלל ראיח, ואף בקדושי אשה חסור להתלה לזור עכ אשה בלל קידושן ולסמוך על שיהי ממילא עדים, ומחדש ממילא כר"י דאף שכבר חזק בהתנהגותו דרדכי ישראל שלא בל לשאול אף להגדיר לא סמיקן להתלה למיכסב לו אשה דהמירו לחס ליוחסן דאולי היהי כוונת אחרת להתנהגותו, דמכיון להתלה מריקן לקבל מלוא ומלל ועטול בפני שלש משמע שיש קלה לחסו לה.

וניחא לפ"י הא דהניח בסמוך צדק מ"י משכ בחדש שנה לפני ר' יהודה ונאמר לו שהגירתי בניו לנן עממי ש"א"ל ר' יהודה מכיון שאין לך עדים שנהגירתי בייך לנן עממך

נאמן אהי לפסול אה עממך ואין אהי נאמן לפסול אה צדק שהקפו הכוס דר"ב יש אי הא דענין שלש היינו דוחק להתלה אכל ידעוד חד נמי כשר איכ אס יש לו עדים לאו בניו לנן עממו הוא, וכן הקשב כרש"א בסוגין מה של כר"י דשלשה הוא רק להתלה ע"י, ולפ"י שגארוהי מלל דכיון דענל לפי הלכות גרוה א"י שקבלה המלוא וימל ויטעל בפני שלש, אכל כיון שאיכא ידועש ברור לכצ"ד שקבל המלוא ומל וענל לשם גרות נמי סגי משום דכ"א כר"י, שייך אז רק כשהחיל להתנהג דרדכי ישראל שלא בקבלה ובלל זום משכ שיטעב עניו שקבלה והמשכ ששעה החלה קודם שהחיל להתנהג חייבתו להיות בר וקיים כל מלוא החור, אלא שצמטו להתנהג דרדכי ישראל כפרסוס אף שידעו אז מהו שיהי ממילא נמשך בר ומישראל סינ לכושיל להשעות בר זכ שידעין כצ"ד צדיעה גמורה כר"י ממש, אכל היהי דעכ משכ גרות החלה קודם שהחיל להתנהג דרדכי ישראל דקבל מלוא ומל וענל בניו לנן עממו או בפני אחד או שנים, ומל אז שיהי סבור שנעשה בר צמטוים אלו התנהג דרדכי ישראל מאחר דכ"א כבר בר והחייב להתנהג בכל דיני החור כהר"ל, אינו מעיל דכיון שצמטו בהתנהגותו א"י חיי גרות אלא מלך עשוה שכבר נעשך בר קבלתו המלוא ובמילתו ועטילתו שלא צ"ד ששעכ מחייב במלוא החיל להתנהג דרדכי ישראל אינו כלום משום דלא היו שז צמטו משכ הוא מלוא כהתעסקות בעלמא שאינו בר מאחר דעשיתו הוא מחמת הקבלה וימלל ועטילתו אלא בשלש שלא נעשך בר זכ. וזהו כדמילינו לענין קידושין כהנהגה דף פ"ג שצנכל ששעכ משכ קידושין והקדש לו זכמ שנתן לו דבר שאינו שוב פרוטש לשם קידושין אינו כלום מה שצנכל א"י דאמריקן על דעת כה"ש שהיה הוא צנכל כיון שלטעמו הוא כבר אשהו למשוח עמה משכ אישות, ורק משום דכרי רבנן אדם יודע שאין קידושין חופסין בפניה מש"פ אמריקן דכס קידושין משום דגמל וענל לשם קידושין, וכמו כן הוא בגרות כף ששעה קודם שהחיל להתנהג דרדכי ישראל משכ גרות שלא כדן שיהי שלל בפני שלש אינו כלום שוב מלך משכ ההנהגהו, ורק בלל משכ בלום לגרות דאין לו למשוח שחייב מלך אהי משכ להתנהג דרדכי ישראל נעשך בר בהתנהגותו דרדכי ישראל כיון שהוא רוחל כעשעה בר צמטוים ובצמטו כרי היו ממילא כל מה שרץ הבר לעשוח לגרות קבלה מלוא ומילל ועטילת ומשין שידעין אז הוא ככא צמטו וראינו אף שקבל המלוא ומל וענל לשם גרות ודיעה ברורה הוא כר"י. ובסממח חולין או שכבר נהגיר בפני שלש כדן או שלא עכ כלום והיו בר משום שבהנהגותו נעשך כדן, אכל צדוע מ"פ עדים ששעכ משכ גרות שלא כדן דעכ שלא בפני שלש רק בפני שנים אינו בר וכהי פוסל בניו כיון שלצדדי אינו בר, וכו"ל ר' יהודה למלך שאף שלצדדי אינו בר משום דעכ על דעת שכבר נעשך צד אינו נאמן לפסול בניו.

וניחא גם שלא נעמך לומר שגרוה שנה לפני ר' יהודה ונאמר שנהגיר בניו לנן עממו שלא צ"ד היה אללו בחזק

ישראל, שיהי אז דוחק גדול דכ"א לא אמר שנה אחד לפני ר' יהודה ונאמר שיהי נכרי ומגוי בניו לנן עממו או שלא מגויי כלל, דמשכ שיהי ידוע שיהי נכרי אף שיהי ידוע שיהי נגר, שלכאורכ קשב מאין היה לנו בחזקת בר דין דכ"א וארבע בחזקת נכרי לרץ ראיח אף שנהגיר, ואם היו עדים שנהגיר כדן ודאי לא היה מקום כלל להאמינו מיון יכיר נגד העדים דלא מסהבר כלל לומר שגרוה החור להאמין להכ"א דין יכיר יהי אף נגד העדים, ואף נר יהודה שצמ"ל א"י לכצ"א ראיח וימלא שיהי צמ"ל, או שאמר חורבן גב צ"א לא יעמך לר' יהודה ראיח לדיכא שוב שצמ"ל צמ"ל צמ"ל, מימ הא לרץ פ"פ לומר דנהגיר צ"ד, ואם אמר והתחזק לנו מה שאמר ומהו אומר ששיקר מתלה הוא דוחק, וגם אפטר ליכא נאמנות דיכיר זכמ שאומר נגד אמירי שלו בעממו צמ"ל אף שאמירי הרשעות היהי כשלא היה לו כן אכל לפ"י שצמ"ל יוחל דחזקת גרותו יהיכ זכ שבהנהג דרדכי ישראל שליון שיהי לגרות ש"א צ"ד ופכה אמר שמה שבהנהג דרדכי ישראל היה משום ששעכ משכ גרות בניו לנן עממו והשז בעשוח ששעכ בר זכ ומחייב בהמלוא שבהנהג שלפי דבריו אינו בר ולא היה סמירי לדבריו שבהנהג, שלכן היה מקום לומר שנאמן מדין יכיר, וכו"ל ר' יהודה לומר שאינו נאמן משעמיס המבוארים בגמ'.
ודאי יש לר' מה מכחוס שכהבו הכוס' לפול צדק כ"ד דר"ב הלכה דגרות כהחוס החלה ע"י האריות לא היה גרות לג"י דכ"א לא קבלו כל המלוא דכ"א היו שובדים גם להפ"י שלכס ולמ"ד גרי אמר כן קסבר דשוב נהגירו לגמרי, שלכאורכ יחמה מלך ד"א"י היו לריכין גרות מחדש בענינה וגם כהעפה דס-גריה לכ"ג ודמייכס כסוברין צר שנהגיר כשהוא מכול לרץ העפה דס גריה ולחוס' סובר כן ר' יוס', וגם היו לריכין קבלת מלוא ולא היו מקבלין אותם אס לא היו מקבלין חורכ שצ"פ, ואם כלדוקים קבלו אותם פשוט שלא היה גרות כלום שסם פסולים להיות צ"ד, וגם כיון שלא קבלו חורכ שצ"פ הא לא היה כלום אף שקבלו אותם כמפורש ברש"י שנה דף ל"א ד"כ הו"א צמ"פ, ואם נהגירו צ"ד כבר וא"י תקלקלו שוב הפעם להיות כהדוקים לא היה שייך למיפלג צעם רב שהוא פרוטש גדול, אס היה אז אס לאו. אכל לפ"י שצמ"ל דניו יוחל דלא עשו משכ גרות אחר אלא דהחילו לנכוג צדווי ישראל חכ עממו היהי בגרות מלך החזק שמשחממ קבל כל בחור, ומכ שלא עמרו הרבה דינים היה אז מממה שלא היו צדועין לעשוח שעתם, אכל חזק שצ"לם לקבל כל החורכ יקיישו כידעו כאמם איכא מהמלוא שמקיימים, שקבלו כזו דלא מעיל לגרות כדחזין צר שנהגיר בין כע"י. וא"י הוא דאיך גזולב נמש שצמ"ל כר"י ורמ"ס. ואין לומר

דענינה הו"א שיהי כהחוס גרים לכשיקבלו המלוא אף לאחר זמן, דכ"א דמי אז לקיין משיכ לאחר שלשים שאינו מעיל משום דכר פסקב משיכיו, וכן אינו מעיל קיין שטר וגם לאחר שלשים כמקבץ כשטר וכגם כיון דבשעה קיין אף בלן שטר כדאיתא לקמן דף ל"ג בחוס' ד"כ קגור, וא"י לא

ל"א

שיך שחייב הענינה נגרות לאחר זמן שכבר כלחה עטילתו וכ"ש שלא חוטיי כשלא קבל עמה המלוא אלא נאחר שיקב.

ולכן יש לפרש דנכרי זו שצנכל עבדים דר"ח בר אמי לשם אהתחא כיוון לענינה דנדע שהוא קיום המלוא, כרי לא עשה משכ גרוה אלא שלכ לב שהכא שומרה חורכ והקיים כל מלוא החורכ כמו שנהגה בניו ישראל, שז שכולל דרדכי ישראל היהי בגרות מלך החזק שדעכה שהוא לגרוה להיות כהר"ל, שא"י הוא חזק שקבלה כל המלוא כהר"ל, ולכן נעשה גיורה זכ שצמ"ל מה שראינו שמקיימה הרבה מלוא כהר"ל היהי בחזקת חקיים כל המלוא אף מה שלא ראוי דכיון דחזין דכ"א רולל להיות כהר"ל לא שייך לחלק בהחזקת מה, וממילא אף שראינו אחר זמן שעבר אהי איסור לא נעטל גרוה אלא הוא כהר"ל ששעכ. ורק צדוע שלא קבלה מלוא זו שחזין שעבר לא היהי נעשה גיורה שז שייך רק כעשעה גיורה ע"י קבלה מלוא צ"ד ואמירי צדועים שאיכ מקבלת אהי מלוא, ולא כשלא שצמ"ל קבלה אלא ראוי זה ממש שמקיימה מלוא החורכ כהר"ל שחזק ממש שראינו שקיבלה עיכ כל המלוא שיש להכשיר זה קבלה גמורה, ואינו כלום מה שחומר לנו כשראוינו עוברת על אינו מלוא לומר שמהו זו לא קבלה עיכ, שלכן היא גיורה גמורה כקבל כל החורכ אללוו צדועים. אכל נעמך לומר דמש שראינו שנהגה דרדכי ישראל היהי החלה קודם שראינו שדרכ עכ העבד כלשהו, ואינו רחוק כל כך לומר שיהי כן דעבד שאין לו הפיסח קודשין ומחר לצעול שפחות ונכריה בלחון הפקר, וגם חלו דעת רבו שצדו למסור לו אהר שפכה ונכריה שירכ רבו, עיין בנדב דף מ"ז דר"י מחליף לכן ר' ששה מבר לכן לערבי ופרש"י שפסקר שפחותיו לערביים ונוכך בכן מנכס הפקר, וכ"ש בעבדים שאין אז בושח לכן, ואף שמו"ל דמייח לכן מסהבר שהוא בשפחותיו שמהצדיות להיות הפקר ולא לעבדים דאיתא בניעין דף י"ג עבדא כהפקירא יוחל ליה וכשכוא שאר עבד לכוי"ע כהפקירא יוחל ליה כדאיתא בחוס' שם ד"ב עבדא ובלשון רש"י כהצויה דף י"א דכ"א שכהו דגוה לו להיות עבד ויכא מותר כהפקר זימה השפחות משמע קלה שצנעין זונה יוחר יוחל לו אף בשפחות משכיה לו אף משפחות אהת מיוחדת שיהי לו עליו חייבים לה, גם שמו"ל היהי מותר, שא"י ודאי מלוי יוחר שאינו דר עס כמיוחדת לו בקציעות כל"א ואשמו). ולכן נעשה גיורה גמורה מלך החזק ואיכ נאמנה לומר שוב נגד החזק שלא קבלה עיכ איסור עבד, ואף אס היה שייך להאמין לה יהיכ אז כדברים שצנכל שאינם כלום כיון שראיתו היהי ראיית גרות גמורה.

והנהגה למש שכהבו הכוס' שצנכל לרץ שלש מומחין ומה שגם אן מקבלין גרים הוא משום שלוחותיו עדיין וגם שלוחותיו וקדמתי עדיין היה ממלא חרוש גדול דלס נהגירו אס או אשכ בשביל אשוח וכדומה שלא יטיל גרוה, דכרי צ"ד המומחין לא עשו ככ"ג שלוחים לגיור מאחר דאסור

למהלכה לכריע לגייר שלא לשם שמים כדמיה לעיל בדף כ"ד לא קבלו גרים לא בימי דוד ולא בימי שלמה, וכדאיתא ב"מ דף ל"ו דאמר רבה על פסיתא רביה צביב כבימי אשחזי מי מעל דאמר רבה מן למיטיל נמשלו ב"ד כי עבדו רבנן תקנתא ואמרו בעל לוקח בוי לביהרא לאיסורא לא עבדו רבנן תקנתא, וכ"י בשליחותא דב"ד המומחין יש לנו נומד דלא עבדו רבנן לכדיוטות

לשלוותן, אבל לדינא כה לא משמע כן דכה מסהכר שמומחין לא קבלו בגרים שנתגיירו בימי דוד ובימי שלמה מאחר שלא קבלו אותן לכהנלכ אלא כדיוטות, כרי משמע שגם לברגות שעשו כדיוטות שלא כדון לכהנלכ שליחותיכו עבדין מאחר טעם, ואולי מהמה שודאי יתעברו ביהראל שלא עדיפה טיבה גרים ולי"ע

סימן לו

בענין המחלוקת בין ר' יהודה לרבנן, ומחלוקת תוס' דסוגיין על תוס' דריש פסחים ולבאר שיטת הרמב"ם בפ"ג מא"ב ה"י.

ענף א'

שאריו ישראל וכוונתו לומר שביב עכרים אף שנתגייר עזה לא עבירה לאגלווי, ומסתמך לומר לריה בגם זכ שהוא ישראל לא עבירה לאגלווי, אף מימי סובר שנאמן מטעם רובא דבאין בתורה כיה ישראל שלכן אף כשארית שביב עכרים ונתגייר יש להאמינו מלד מינו דלא ככריעבי"א בשמו.

ועוד כה אף אם יומא שעבירה לאגלווי אה ישראל הוא כפצרה כביי ובריב"ט מסהכר שאינו כלום לבאמינו דכעכרים ליכא חזקא זו דלא משקרי דעבירה לאגלווי, כדחזיק שדוקא נכרי שהוא קפילא נאמן כשערביות איסור ביהרית מלד שלא מרע אומנתו ולא מהם עכרים כדכחו בתוס' בחזיתן דף ל"ז ד"כ סמכין אפי"א דעכרים הוא כיון דקפילא הוא לא משקר שלא יפסיד אומנתו וכן כהכו כרעבי"א וברין אף דהוא עבירה לאגלווי, ואף בקפילא כה כהכ כטור בריש סימן ל"א דיש מי שאוסר עד שיכא אומן ומסיה לפי תומו וכהכ שכן הוא שיעה כר"ש וכו"ו וכו"ו כשי"א בקפי"א, ואף לשי"א כסוף דדמי שמחיר בג עכרים דלא קפילא משום דאיכא לתיקא עלה דמלתא להטעימו לקפילא, כרי כהיר דוקא במסיה לפי תומו דאף שנתאיסור דאורייתא אינו נאמן עכרים במסליה הוא דוקא כיכא לויכא לתיקא עלה דמלתא אבל כשערביות מין בשאינו מינו דאיכא לתיקא עלה דמלתא סמכין עולה, וכן כהכ בגרי"א כספי"א וכיה כפצרה זו מוכרי"ט סימן ה"ג וכהו מנה שכהכ שם ולא ישקר לפי תומו כדכר שימא שקן, אבל כלא מסליה אינו נאמן מלד עבירה לאגלווי, ומסתמך לומר דמה שמסין בגרי"א ואף גוי כמי"ש פ"ג דהולין דף ס"ג לוקחין ביה"ט מן כעכרים, והוא מהא דלוקחא אכוב דשמואל צאומר של שוף פלוני עכור ופרשי ואני יודעים שאותו שוף עכור הוא ודבר שאינו יכולין לבחון לבכיה כלי אותו שוף לראות אם דומין לאלו לא משקר, ומפרש בגרי"א שהוא דוקא במסליה או בידי

מטעם דלא מרע אומנתו כדאיתא בש"ס סימן פ"ו ספי"א א' שעל משי"ב המהכר שואל לגייר ישראל, דכור ביהראל שאינו מוחזק בכשרות כדאיתא בנדרה בגולה ובשי"א ספי"א, נקט בכתיבה או עכ"ל כרי דוקא צ"יד מחיר, דכל דהוי לא יסתור בגרי"א דכרוי חוקך בנדרה אחד.

ואף כרמב"ם שכתב בפתי"א מ"א הלכה ה' ואם היה בשר נחלץ או יי"ג ויין מלכ וכלכ"י נפלו לרוב או בשר שקלים ורמשים שנחשבל עם הירק טומא אותן עכרים וסומכין על פיו, ומדייק כבי"א שלא מנריך שיכא קפילא וגם שלא מנריך שיכא מסליה, ג"כ ח"א לומר דסובר דיש לסמוך על עכרים לומר שלא משקרי בעבירה לאגלווי, דכה אודכב בתיבא פ"ג מ"א ח"י"ט מהמיר שאין לסמוך על עכרים שהוא אף לא על י"ד עכרים אף שהוא אומן דכה קאי על כלככ י"ח סכומכין על י"ד ישראל וכהו אף שאינו מוחזק בשכרות כדאיתא כר"ב"ד ובמי"מ שמי"מ עכרים אף שהוא י"ד אינו נאמן אף כשארית של שוף פלוני כו"ל, אף שעבירה לאגלווי, וככרת מחזיק טעם אחר מחיר כשעיימה עכרים עוד יותר אף שלא היה קפילא ולי"ע כעפנתו. אבל דהוי על חזקא דעבירה לאגלווי כלא לרף טעם דמסליה וטעם דאומן לא מרע ופשיב לכריע אינו נאמן עכרים, וא"כ צאומר שהוא ישראל כיון שחוששין שמה הוא עכרים ומשקר און להאמינו לכריע אף אם יומא דעבירה לאגלווי.

ואולי מטעם זה הולך ר"ה בתוס' לומר שמה שנאמן לומר ישראל אינו הוא משום דאיכא רובא דרוב הבאין לפנינו בתורה יבמות ישראל הם, ולא מטעם עבירה לאגלווי אף שגם הוא יסבור ככריי דהוא עבירה לאגלווי, ופלוני כהו"ס בש"ס נאמן מטעם עבירה לאגלווי ונאמן מטעם רובא, ולכריי דכריעבי"א בשריה נאמן מטעם עבירה לאגלווי ואינו נאמן מטעם רובא, ורי"ך לבצן מחלוקתם ככרי הרי"א: ואולי מה שנאמן לכריי ולכריעבי"א בשריה מטעם עבירה לאגלווי הוא כנרף כרוב כמו דמועיל לרף מסליה לרף לא מרע אומנתו לבאמינו כעבירה לאגלווי, וא"כ אפשר לא פליגי בלא דרי"א בתוס' שמתיר: מטעם רוב הוא דוקא כנרף עבירה לאגלווי דהרי"א לרי"ב להאמינו, אבל הוא דוקא גדול כיון דרי"א בתוס' לא הזכיר אלא כרוב וכה"י כריעבי"א בשריה לא הזכירו אלא כה עבירה לאגלווי.

עוד קשה וככה כתבו דאין לומר דכה דהאמינו בעבירה דריש פסחים לכבניי שגא ואמר שהוא ישראל להאכילו משפח משום דהו רובא ישראל דכה כלל מקום נמי איכא דובא לרוב הבאין לפנינו בתורה יבמות ישראל הם וכן ככרי"א כר"ש, ובפסחים דף ג' ד"ב ואנא כהכו בתוס' מכלן און ראי"ב שנאמן לכל כהה לפנינו ואומר ישראל אי דשאני כהה דרוב ישראל כיו ואלין כהה רובא, ורי"ך לבצן מחלוקתם כעכרים לא מוחזקין רוב הבאין לפנינו בתורה יבמות ישראל הם לרוב כמקום ישראל ותוס' דסוגיין מדמין תרי כרובי זכ להו כמלי פליגי.

עוד קשה על תוס' ור"ש דכסוגיין שדמין רוב הבאין בתורה יבמות ישראל הם לרוב המקום ישראל, מהא דירושלמי ריש פ"ד דרי"ב ח"י יודן ויראות אילו שנים שילאו מעיר אחת שרוב גרים כגון כהה סוכיתא אחד ככל מכירין אותו שהוא ישראל ואחד אין אדם מכירו חברו מכירו חברו מהו שיעשב כלאחד מן השוק לבעיד עליו אם אומר את כן לא נמללא כל בעדות מתקיימת בעד אחד, כרי מפרש שהוא בעלמו אינו נאמן לומר שהוא ישראל אף שסובר שכשנא ממקום שרובא ישראל נאמן, כרי חזיקן שרוב הבאין בתורה יבמות ישראל הם לא דמי לרוב המקום ישראל, ורסק"א בנכש"ס כהכ מין ירושלמי ר"פ"ד דרי"ב אכל לא כהכ שקשב מש"ס, ועיין בשרי קרבן עכ"קב זכ ואפשר שמה שרסק"א כהכ לפיין בקרבן בעד שם כוונתו לשירי קרבן שהוא ג"כ מבעל קב"א, ומכ שחירן שככה שגאו מעיר סוכיתא שביהכ רובכ עכרים שאני, לא מוכן דכה לרי"א כסוגיין גם כהה מעיר שרובכ עכרים נאמן לומר שהוא ישראל משום דהעכרים און כהין לפנינו בתורה יבמות, והחזק לומר שמה שכתבו בתוס' כסוגיין אליבא דרי"א דכלל מקום נמי איכא רובא הוא רק ממקומות דכס מהלכ על מחלכ או כלא ידוע ח"ך הוא שם, שמקומות כאלו אין מליך כלל ובודאי דכלל מקום שכתבו בתוס' הוא בכלל המקומות משם אף מאלו שרוב עכרים כרוב מקומות דכרי"א, וגם לתוס' דסוגיין משמע שלדינא נאמן לומר שהוא ישראל אף ליוחסין ולירושלמי כה אינו נאמן כמלי פליגי.

עוד קשה דכרי כר"ש"ל כל כה דאמר ר' ששה על מה שהיה צבדייתא כה ועדין מנין שנאמן ח"ל וכי יגור מי"מ שהקשה בגמ' דכיון שדעיו עמו קר"א למה לי דפשיטא שעדים נאמנים, דהוא שלא כפיידו העדים שכה ראו און שנתגייר צ"יד כדון אלא דאמרי שמענו שנתגייר צ"יד של פלוני כרי"א לא ליכמייכו קמ"ל כקרא דגם פדים כאלו כני לקבלו כגו, וכהכ כר"ש"ל הטעם דגלווי מלתא הוא ומיקרי פסיר כה הוא ועדים עמו ומסוק ואפשר דהיינו דוקא אליבא דר' יכודי דמיקל ואמר דכרי"א ח"ל לכביה ראי"ב, כני אף כנרף שרי"ך. ראי"ב גם לא בעדות כהרה אלא אף בעדות כוז שרק משמו ח"ך שנתגייר צ"יד של פלוני; אבל לרוב דאמרי בין כנרף בין כרי"א לרי"ך לכביה ראי"ב דלמא ראי"ב ועדות כהרה כני, ותמיה לכאורכ מה ש"י"ך זכ להא דפלוני כמתן לחקך, ועוד כהקב כה"י דכה משמע דכרי"א כהרי"ב לא פליגי דרבנן כה קיימי אר"א דר' יכודי שמה שמתרי"ך כנרף ככרי הם לרף גם כרי"א לרי"ב מדר' יכודי נשמע לרוב דכרי"א כני גם רק כמה ששמעו ח"ך שנתגייר צ"יד של פלוני אף שלא ראו ממש מטעם כהרה, וגם כה ר' יכודי דרי"ב זכ מקרא וכי יגור ואם פליגי רבנן על דרשא זו כיה לגמ' להקשות קר"א למאי אחא לרבנן, ומכ שחירן כמה שמהד"ס דגם ר' יכודי מנריך ראי"ב גם כרי"א וכהחלק הוא רק לענין איכות בעדות כנרף לרי"ך לכביה ראי"ב גמורה ח"ך שראו ממש מטעם כהרה וכרי"א כני בעדות ששמענו שנתגייר צ"יד של פלוני ועי' אמרו חכמים דגם כרי"א לרי"ך לכביה ראי"ב נמלא שכל מחלוקתן הוא לענין זכ שרבנן